

PODV RATNÁ HYDROKRACIE ANEB KDO OVLÁDÁ VODNÍ ZDROJE VE ZLATÉM TROJÚHELNÍKU

SUBVERSIVE HYDROCRACY AND WHO CONTROLS WATER RESOURCES IN GOLDEN TRIANGLE

Richard Grünwald¹, Michal Kouřil²

Předkládaná analýza se zabývá rolí kriminálních skupin v rozvoji vodních zdrojů v Myanmaru a současnými politicko-bezpečnostními výzvami v oblasti Zlatého trojúhelníku. Článek vychází z konceptu hydrokracie, v němž chceme ukázat, jaký vliv mají kriminální skupiny (tzv. „podvratná hydrokracie“) na tempo rozvoje vodních zdrojů, a proč tyto skupiny tvoří významnou součást vodního vládnutí na pomezí Číny, Myanmaru, Thajska a Laosu. K prohloubení analýzy dále využíváme rozhovory s místními obyvateli, NGOs, vládními úředníky a technickými pracovníky energetických společností a příslušníky vojenských i policejních složek, které jsme pořídili během terénních výzkumů v Číně a Myanmaru v letech 2017-2018.³

Klíčová slova: hydrokracie, Zlatý trojúhelník, Čína, Myanmar, Mekongský masakr

Presented analysis is focused on the role of criminal groups in water resources development in Myanmar and contemporary political-security challenges in the Golden Triangle. In this paper, we use concept of hydrocracy in which we try to point out what influence possess criminal groups (so called „subversive hydrocracy“) on water resources management

¹ Mgr. Richard Grünwald, Katedra Mezinárodních vztahů a evropských studií, Metropolitní univerzita Praha, Dubečská 900/100, 100 31 Praha 10 – Strašnice, Česká republika, e-mail: richard.grunwald@mup.cz

Autor v minulosti působil vo vojsku, bezpečnostnom sektore a na ministerstve zahraničných vecí. Na Fakulte medzinárodných vzťahov pracuje od roku 2002. Od roku 2007 je členom Katedry medzinárodných politických vzťahov. K hlavným oblastiam jeho vedeckého záujmu patrí teória svetovej politiky, teória medzinárodnej bezpečnosti a sociológia bezpečnosti s dôrazom na súčasnosť. Hlásí sa k marxizmu a kritickým teóriám.

² Mgr. Michal Kouřil, Ústav mezinárodních vztahů, Nerudova 3, 118 50 Praha 1 – Malá Strana, Česká republika, email: kouril@iir.cz

³ Článek vznikl za finanční podpory Metropolitní univerzity Praha a je jedním z výstupů grantu IGS 2017/2018.

and why these groups belongs to essential part of water governance in the borderlands of China, Myanmar, Thailand and Laos. In order to deepen our analysis we also use interviews with local communities, NGOs, governmental officers, technicians from energy companies, soldiers and policemen which we conducted during our research trips in China and Myanmar between 2017 and 2018.

Key words: hydrocracy, Golden Triangle, China, Myanmar, Mekong massacre

JEL: Q25, Q48

1 Úvod

Vodní vládnutí je obecně považováno za systematickou formu společného hospodaření s vodními zdroji, v nichž státní i nestátní aktéři (tzv. hydrokracie) naplňují dlouhodobé priority státu. Hydrokracie podléhá určité hierarchii velení (Cech 2010, Mirumachi 2015, Molle et al. 2009), kde největším objemem zodpovědnosti a pravomocemi disponují především politicko-administrativní reprezentace (např. ministři, náměstci, premiéři, diplomaté) a státní instituce (např. lokální vlády, vodohospodářské komise). Nedílnou součástí vodního vládnutí jsou dále i nestátní aktéři s přenesenými pravomocemi, zejména státní firmy (SOEs), finanční a bankovní instituce, ale i nevládní organizace (NGOs), na něž vrcholná složka hydrokracie může delegovat část povinností za společnou správu a rozvoj vodních zdrojů. Ospravedlňování hydrokratických zájmů probíhá na základě vytyčených hydrokratických misí, jež představují soubor paradigmat vodního vládnutí zajišťující ekonomickou prosperitu, sociální stabilitu, bezpečnostní integritu a trvale udržitelný rozvoj státu (Mirumachi 2015: 51, Molle et al. 2009). Hydrokratické mise jsou nejčastěji formulovány prostřednictvím národních rozvojových plánů, veřejných a písemných prohlášení a dalších typů oficiálních dokumentů s celostátním nebo mezinárodním přesahem. Bohužel, hydrokratické zájmy ne vždy korespondují s vytyčenými hydrokratickými misemi, ale mnohem častěji se stávají prostředkem k zajištění osobního prospěchu a nástrojem k upevnění mocenské pozice uvnitř vodního vládnutí.

Ačkoliv se do procesu vodního vládnutí zapojuje celá řada nestátních aktérů (bliže Yasuda 2015, Matthews and Geheb 2015, Haefner 2016), velmi málo prací se zabývá rolí organizovaných zločineckých skupin a guerill, které jsou často napojeny na vrcholné politické představitele a jiné hydrokratické reprezentace. O tom, jak se tyto skupiny, zjednodušeně označené jako „podvratná hydrokracie“, zapojují do vodního vládnutí, a jak působí na rozvoj vodních zdrojů, jsme se rozhodli pojednat na dvou případových analýzách. První z nich je o myanmarském pohraničí v povodí řeky Mekong, které de facto ovládají povstalecké skupiny, pašeráci a drogoví magnáti. Oblast vhodná pro rozvoj vodních elektráren (Shin 2016) je ale zmítaná lokálními

bojůvkami, které jakýkoliv rozvoj řeky velmi znesnadňují. Navzdory tomu, že je tato oblast mimo kontrolu a bez jakéhokoliv centrálního plánu, jak povodí Mekongu efektivně využít (Rozhovor W01-MY 2016), tak bývalý myanmarský prezident Htin Kyaw v roce 2016 přesto vyslovil zájem o plné členství v Mekongské říční komisi (MRC) (Xinhua 2016b), které je podmíněno sdílením hydrologických dat a důslednější správou tohoto území. O tom, že právě podvratná hydrokracie určuje správu a rozvoj povodí Mekongu se většina ripariálních zemí přesvědčila v roce 2011, kdy na pomezí myanmarsko-laoských hranic došlo ke krvavému incidentu známý jako „Mekonský masakr“ (Xinhua 2016c). Pokles vodní dopravy a obavy z dalších podobných přeřadení vodních plavidel proto vyústily ve zřízení společných vojenských patrol potírající tyto skupiny (Naing 2013) a zapojení čínské hydrokracie do mírových jednání s místními guerillami (Sun 2017), které by tuto oblast stabilizovaly.

Druhým příkladem, kde organizované kriminální skupiny dokáží působit na proces vodního vládnutí lze pozorovat v souvislosti s nechvalně známým konglomerátem Asia World (AWC) vlastněný rodinou drogového magnáta Lo Hsing Hana (Fawthrop 2013, Ives 2017). AWC dlouhodobě patří k prominentním obchodním společnostem, která se v minulosti podílela na budování většiny infrastrukturních projektů v Myanmaru, včetně velkých vodních elektráren jako Myitsone, Tasang/Mong Ton a Hatgyi za účasti čínských SOEs. Ačkoliv AWC přináší citelnou ekonomickou vzpruhu pro myanmarský státní rozpočet z praní špinavých peněz a z prodeje a distribuce drog (Falco 2003: 29, Priyandita and Wijaya 2018), AWC i nadále zastává neotřesitelnou pozici v rozvoji vodní energetiky v Myanmaru. Účelové vydržování AWC ze strany myanmarské centrální vlády má však i svoji stinnou stránku. AWC mnohokrát vědomě financovala bývalou vojenskou juntou, která je s Loovou rodinou úzce spojena a zároveň přispěla k prodlužování ekonomických sankcí ze strany USA po roce 2008, které byly zaměřeny na širší okruh lidí kolem Loovi rodiny (Fuller 2013). Po smrti „Drogového kmotra“ Lo Hsing Hana v roce 2013, společnost AWC nominálně převzal jeho syn Tun Myint Naing (známý také jako Steven Law), který pokračuje ve šlépějích svého otce a dále prohlubuje vzájemnou závislost mezi svým drogovým impériem a centrální vládou (Fuller 2015).

Článek je členěn do několika částí. V první z nich pojednáme o zvoleném teoreticko-metodologickém rámci a podrobně popíšeme roli a význam podvratné hydrokracie v oblasti Zlatého trojúhelníku. V druhé části se potom zaměříme na popis terénních výzkumů, které proběhly v obou sledovaných zemích v letech 2017-2018 a to za účelem zpřesnění a prohloubení informací, které jdou nad rámec současné odborné literatury. V třetí části práce jsme se zaměřili na historický vývoj a rozvoj oblasti Zlatého trojúhelníku, abychom poukázali na způsob formování vlivu podvratné hydrokracie v tomto regionu. Detailnější popis současných výzev a způsobu zapojení podvratné hydrokracie do procesu vodního vládnutí pak následně demonstrujeme na

dvou případových analýzách týkající se Naw Khamova gangu a AWC. Závěr práce je věnován shrnutí získaných poznatky a krátké diskuzi nad výhodami a nevýhodami zapojení podvratné hydrokracie do procesu vodního vládnutí.

2 KONCEPT HYDROKRACIE A ROLE PODVRATNÉ HYDROKRACIE

Teorie vodního vládnutí vyjadřuje způsob komunikace nad společnou správou vodních zdrojů a formu zajišťování hydrokratických misí směřující k zajištění národní vodní bezpečnosti ze strany hydrokracie. Jádrem vodního vládnutí je proto zjistit „*jak, kým a za jakých podmínek jsou rozhodnutí uvnitř vodního vládnutí přijata a jaké výhody tato rozhodnutí přináší konkrétním hydrokratickým aktérům*“ (UNDP 2018). Součástí vodního vládnutí je i zjišťovat jaký vliv mají konkrétní aktéři na proces vodního vládnutí, jaké je propojení mezi aktéry a jakým způsobem aktéři ospravedlňují prosazování svých hydrokratických zájmů (UNDP 1997a: iv UNDP 1997b:xii).

K tomu, aby hydrokratické reprezentace dosáhly hydrokratických misí, koordinovaly své hydrokratické zájmy a zároveň upevnily svou mocenskou pozici, je však zapotřebí přijmout řadu kompromisů. Bohužel, s rozšiřující se agendou a novými vodními výzvami stále častěji dochází k nesouměřitelnému souboji mezi technickými, administrativními a politickými představiteli, kteří mohou naplňování hydrokratických misí vnímat zcela odlišně. Řada hydrokratických zájmů proto může být naprosto neslučitelná se zájmy jiných hydrokratických reprezentací a namísto „*vodní bezpečnost pro všechny*“ se vodní vládnutí stále častěji ubírá směrem k pojetí „*vodní bezpečnost pro koho?*“ (Warner and Johnson 2007: 69). Jinak řečeno, zatímco pomyslné cíle (např. zlepšení regulace a uchovávání vody, zajištění bezpečné distribuce pitné vody, účinnější protipovodňová ochrana) zůstávají na hlavním žebříčku priorit pro dosažení národní vodní bezpečnosti, tak cest, jak těchto cílů dosáhnout (např. budování nových vodních projektů, přijetí či úprava legislativních opatření) je nespočet.

Tento rys lze pozorovat na všech stupních hydrokracie a to včetně podvratné hydrokracie, jejíž role na vodní vládnutí doposud zůstává velmi diskutabilní a kontroverzní, neboť tyto skupiny mohou simultánně bránit, ale i napomáhat rozvoji vodních zdrojů. Tento trend lze zejména sledovat v oblasti tzv. Zlatého trojúhelníku v povodí Mekongu, kde obchod s drogami, nerosty, dřevem, vzácnými druhy zvířat a rostlin v posledních desetiletí výrazně "vzkvétá" (Chouvy 2013). Přestože řeka Mekong doposud patří k jednomu z nejméně rozvinutých mezinárodních řek (MRC 2010: 23), rostoucí obchod s drogami tvoří neoddelitelnou součást myanmarského hospodářství (Chalk 2000) a důležitý zdroj pro budování specifické infrastruktury, zejména kasin, pohostinství, ale i luxusních vil v povodí Mekongu. Ekonomický růst založený na tomto zdroji obživy je však mezinárodně nepřijatelný, což bylo možné sledovat na prodlužování jak amerických, tak unijních sankcí vůči Myanmaru v

letech 2008 až 2013. I tak se ale Myanmar potýká s vysokou mírou korupce, chudoby a především bezpečnostní nestability v pohraničních oblastech, kde dominuje právě podvrtná hydrokracie. Ačkoliv je poměrně obtížné identifikovat všechny aktéry podvrtné hydrokracie s ohledem na jejich četnost, jejich hydrokratické zájmy jsou o poznání jasnější a primárně směřují k zajištění zisku, větším podílu na moci a menší zranitelností před justičními a policejními orgány.

Co ale podvrtné hydrokracii často chybí je formální "delegování pravomocí" ze strany vrcholné hydrokracie. Rozvoj vodních zdrojů je totiž často učiněn účelově a směrem k většímu obohacení podvrtné hydrokracie než pro zajištění veřejného blaha místních obyvatel. Další kámen úrazu představuje vysoká míra korupční provázanosti mezi hydrokracii a podvrtnou hydrokracií. Toto „špinavé propletení“ (Shelley 2014) totiž může snižovat důvěryhodnost hydrokracie při přijímání a ospravedlňování navrhovaných rozhodnutí v rámci vodního vládnutí, ale také přiživovat "nadřazenost těchto skupin nad zákon státu". Ačkoliv je odhalování korupce a potírání organizovaného zločinu součástí většiny suverénních států, míra tolerance k těmto praktikám je úměrná jen do doby, dokud podvrtná hydrokracie nezačne narušovat naplňování hydrokratických misí (viz. Mekongský masakr a pokles vodní dopravy). Praní špinavých peněz skrze malé banky a kasina v povodí Mekongu či manipulace se státními zakázkami proto může být vnímáno jako "malá daň" za ekonomický pokrok státu. Tento rys lze právě sledovat na AWC, která i přes ekonomické sankce patří mezi desítku společností, které skrze své daně udržují myanmarský státní rozpočet "při životě" (Min and Kudo 2014: 143).

Ačkoliv podvrtná hydrokracie je, co se týče přímého delegování pravomocí a způsobu rozvoje vodních zdrojů, poměrně odlišná od tradičního konceptu hydrokracie, faktem zůstává, že podvrtná hydrokracie tvoří jakýsi "stát ve státě", v němž guerillové skupiny, pašeráci, gangy a jiné typy zločineckých skupin, operující na hraně i za hranou zákona, dokáží působit na rozvoj vodních zdrojů. V následujících kapitolách se proto budeme zabývat dvěma případovými analýzami, na kterých se pokusíme ukázat, jak ztráta kontroly nad čínsko-myanmarským pohraničím přenáší větší zodpovědnost na myanmarskou hydrokracii a jak AWC tvoří "prodlouženou ruku" myanmarské hydrokracie.

3 TERÉNNÍ VÝZKUMY V ČÍNĚ A MYANMARU

V letech 2017-2018 jsme podnikli sérii terénních výzkumů v Číně (listopad-prosinec 2017, leden-únor 2018) a Myanmaru (leden 2017, únor-březen 2018), které zahrnovaly pozorování současných vodních výzev a zmapování současného rozvoje povodí Mekongu na pomezí čínsko-myanmarských hranic. Během pobytu v obou zemích jsme uskutečnily přes 50 přímých rozhovorů s muži a ženami ve věku 30 až 75 lety, kde jsme se primárně zaměřovali na lokální komunity, jejichž obživa je úzce

spjata s vodními zdroji (např. farmáři, rybáři, drobní obchodníci, pohostinství) a hydrokracií (zejména s NGOs, akademickými a technickými experty, vládními úředníky, vodohospodáři či zástupci infrastrukturních a energetických firem). Do seznamu rozhovorů jsme rovněž zařadili některé příslušníky podvrtné hydrokracie, kteří přinesli zajímavé informace týkající se současné situace v Mekongském regionu. Respondenti byli vybráni na základě metody „sněhové koule“, v níž již existující informátoři ve sledovaných zemích poskytují kontakty na nové potenciální informátory a napomáhají v identifikaci shodných a relevantních informátorů pro účely výzkumu. Hlavní předností této metody je především vytvořit podrobnou informační síť a získat důvěru od výše postavených hydrokratických reprezentací, ke kterým bychom se bez pomoci některých informátorů vůbec nedostali.

Respondentům jsme položily následující čtyři otázky: (Q1) „Jaké jsou podle Vás největší (vodní) výzvy na řece (Lancang-) Mekong“? (hlavní výzkumná otázka), (Q2) „Víte o nějakých ilegálních aktivitách v povodí Mekongu“? (kontrolní otázka), (Q3) „Zaznamenaly jste nějakou změnu na řece Mekong v posledních 20 letech?“ (kontrolní otázka) a (Q4) „Jak vnímáte současný hydroenergetický rozvoj na řece (Lancang-) Mekong“? (sekundární výzkumná otázka). Cílem výzkumných otázek bylo učinit semi-strukturované rozhovory dostatečně otevřené, aby se respondenti mohli uvolnit a sdělit co možná největší množství informací o daných tématech, a zároveň jim umožnit přemýšlet o dalších relevantních informátorech, kteří by o těchto záležitostech věděli více. Ačkoliv byl tento typ rozhovorů časově velmi náročný a vyžadoval usilovné soustředění na detaily v ústním projevu respondentů, široká formulace otázek bez politického kontextu nám umožnila snížit riziko nebezpečí pro respondenty na minimum. Záznamy z rozhovorů byly pořízeny v papírové podobě a to za asistence zkušených překladatelů, neboť v cílové oblasti se lze setkat s celou řadou lokálních dialektů a slangů. Dalším z důvodů asistence byla i úroveň čínštiny/barmštiny obou autorů, která neumožňovala plynulou diskuzi s respondenty bez použití angličtiny. Pro zpětnou identifikaci a zvýšení bezpečnosti respondentů jsme dále zaznamenávali pouze kódové označení respondentů, zahrnující pořadové číslo, stát a pohlaví respondenta, místo a datum pořízení rozhovorů.

Výsledkem našich šetření bylo, že respondenti vnímali za největší vodní výzvy v povodí Mekongu rostoucí vodní znečištění a větší pokles vody v období sucha (48 z 55), a nikoliv rostoucí kriminální činnost v povodí (7 z 55). Dalším zajímavým zjištěním bylo, že většina respondentů nevnímala podvrtnou hydrokracii negativně (32 z 55), ale spíše jako součást místní kultury a příležitostné obživy pro místní komunity. Naopak v případě porovnávání změn z hlediska kvality a kvantity vody v povodí Mekongu se výpovědi respondentů výrazně lišili. Přestože jsme se snažili dohledat fotografické materiály, které by ověřili výpovědi respondentů, faktem zůstává, že většina obrazových materiálů před rokem 1990 chybí anebo jsou uzavřena

pro užší kruh lidí. Obdobný rozkol názorů bylo možné sledovat v percepce hydroenergetického rozvoje v povodí Mekongu v závislosti na afiliaci respondentů. Zatímco většina respondentů (30 z 55) v Číně vnímá rozvoj vodní energetiky za důležitou součást lepší regulace vodních zdrojů a zajištění levnějších dodávek energie, v Myanmaru je rozvoj vodní energetiky v povodí Mekongu považován za druhořadý, neboť většinu energie z vodních elektráren pro Šanský stát zprostředkovávají čínské vodní elektrárny fungující, jak na myanmarském (Burnette 2009: 1, Rozhovor M07-CH 2017), tak čínském území.

V čínské autonomní oblasti Xishuangbanna jsme dále od některých respondentů zjistili, že pašování nelegálního zboží probíhá především přes pozemní pašerácké stezky než přes Mekong, neboť jsou vodní cesty po Mekongském masakru mnohem hlídanější dopravní tepnou (Rozhovor M07-CH 2017, Rozhovor M10-CH 2018). Opačný trend lze pak sledovat v souvislosti s nelegální migrací, kde mělké mekongské přítoky na pomezí čínsko-myanmarských hranic slouží jako dostupný přechod pro migranty, pašeráky a myanmarské guerilly. Tyto oblasti by ale v budoucnu měly být v následujících letech vybaveny pokročilým kamerovým systémem na území Číny, který by dokázal lépe kontrolovat čínsko-myanmarské pohraničí (Rozhovor M07-CH 2017). Mezi nejčastěji pašované zboží z Myanmaru přitom patří dřevo, drogy, drahé kameny a vzácné živočišné druhy určené pro účely čínské medicíny. Podvratná hydrokracie v povodí Mekongu přesto nejvíce profituje z prodeje nelegálního zboží v místních kasinech, které jsou primárně určeny pro „čínské zbohatlíky, kteří se chtějí vyhnout ruce zákona“ (Rozhovor M07-CH 2017, Rozhovor M12-CH 2018, Rozhovor M08-MY 2018). Přestože v posledních letech se jak Čína, tak Myanmar pokusili zpřísnit kontrolu hranic a zintenzivnit boj proti podvratné hydrokracii, tak podle některých respondentů (Rozhovor M12-CH 2018, Rozhovor M10-CH 2018), objem a intenzita obchodu s drogami a jiným nelegálním zbožím zůstává i nadále stabilní. Souvztačně lze ale pozorovat i rostoucí poptávku po čínském spotřebitelském zboží, potravinách a elektřině pro místní komunity. Bližší informace a kontext k získaným informacím uvádíme samostatně v následujících kapitolách.

4 ZLATÝ TROJÚHELNÍK A VÝVOJ ORGANIZOVANÉHO ZLOČINU

Zlatý trojúhelník v jihovýchodní Asii je jednou z největších produkčních oblastí drog na světě. Jeho území zasahuje do tří států v povodí Mekongu – Myanmaru, Thajska a Laosu. Vzestup obchodu s drogami v tzv. Mekongském regionu⁴ lze

---

⁴ Zatímco mekongské povodí odkazuje na rozsáhlou oblast podél celého toku řeky, tzv. Mekongským regionem definujeme část jejího povodí v Barmě/Myanmaru, jež se rozprostírá podél hranice s Laosem a zasahuje do okresů Tachileik, Mongyawng a Keng Tung ve

pozorovat již od 50. let 20. století, kdy se na distribuci a následném prodeji drog nepodílely jen místní komunity z výše zmíněných zemí, ale i koloniální mocnosti (Francie a Velká Británie), Čína (Kuomintang a Rudé gardy) a USA (vojenské složky zapojené do Indočínské války (1946-1954) a Vietnamské války (1968-1973) (Chouvy 2013). Prodej a distribuce drog se proto staly vítaným zdrojem příjmů v době válečných konfliktů a umožnil celé řadě drogových kartelů, pirátů a jiných kriminálních živlů formovat Mekongský region podle svého (Chouvy 2013: 3). Podvrtná hydrokracie je velmi houževnatá a během bipolární konfrontace mezi USA a Sovětským svazem mnohokrát prokázala, že se hydrokratické zájmy jednotlivých skupin mohou značně měnit.

Pokud se zaměříme především na rozvoj těchto skupin v Myanmaru (bývalé Barmy), zjistíme, že značnou část dnešního Šanského státu ovládaly vojenské síly Kuomintangu (KMT), které prchaly před Rudými gardami (RG) hlouběji do jihovýchodní Asie. Od poloviny 50. let 20. století KMT za podpory Americké výzvědné služby (CIA) vybudoval významnou vojenskou základnu v Mong Pa Liao na břehu Mekongu, kde postupně vznikla přistávací dráha pro americká zásobovací letadla, která napomáhala k rozvozu opia do okolních států jihovýchodní Asie (McCoy 2003: 176; Booth 1996: 258). KMT se tak na určitou dobu stal největším distributorem surového opia v Mekongském regionu. Za získané peníze z prodeje drog pak následně Chiang Kai-shekovy armáda až do konce 60. let 20. století nakupovala zbraně a výrazněji posilovala odpor proti rozšiřování komunismu v regionu (Jelsma et al. 2005: 40). Po dobu okupace Šanského státu ze strany KMT však docházelo k lokálním konfliktům s příslušníky místního etnika Akha z horského pásma Zlatého trojúhelníku. Hněv a odpor vůči KMT z okupace barmského území v následujících letech využila komunistická strana Barmy (KSB), která v roce 1971 napadla základnu Mong Pa Liao a donutila KMT vytlačit z Barmy do Laosu (Lintner 1990: 97, Chouvy 2010 :66). I tak ale v oblasti Zlatého trojúhelníku zůstalo kolem 6.000 vojáků KMT, kteří se z několika důvodů usadili v horských oblastech na pomezí thajsko-barmánských hranic (McCoy 2003:177). KMT chtěl jednak udržet své obchody s opiem, které napomáhaly financovat odboj proti RG v provincii Yunnan, ale zároveň mít možnost usilovat o znovu získání okupovaných území ve Zlatém trojúhelníku (Ahmed and Liton 2018, Charoenwong 2004: 170, 172).

Po porážce KMT začátkem 70. let 20. století vznikl v Mekongském regionu chaos, čehož se chopila podvrtná hydrokracie tvořená rebelskými skupinami, vojenskými odpadlíky a vyvrheli nacionalistických armád. Mekongský region se tak rozdělil na dvě části. Pomyslnou hranici tvořila řeka Loi (Nam Loi), jeden z přítoků Mekongu, který rozdělil celé území na severní část spravující KSB, a jižní část, kterou

---

východním Šanském státě. Název je odvozen od termínu Mekongská říční divize, který používala Komunistická strana Barmy pro označení této oblasti.

po roce 1971 ovládaly dvě guerillové skupiny pod vedením Sam Kiao a majora Om Chana (Lintner 1990: 97). V té době se rovněž začaly vyrábět čistější formy heroinu v desítkách sofistikovaných laboratořích, jež měly díky své poloze na březích Mekongu v thajsko-laoském pohraničí snadný přístup k nutným chemickým prekurzorům z okolních zemí. Opium se nadále produkovalo v horských oblastech Šanského státu, odkud putovalo přes území ovládané rozličnými ozbrojenými skupinami do jižněji položených laboratořích, z čehož nově vzniklé guerillové skupiny náležitě profitovaly (McCoy 2003: 369, 376). Nicméně, s porážkou KMT začala postupně klesat i finanční podpora KSB z Čínské lidové republiky, což následně motivovalo KSB hledat nové zdroje svého příjmu. Na rozdíl od severních oblastí Barmy v Kačjinském státě, kde obživu pro KSB přinášel prodej vzácných kamenů a nerostů na čínský trh, v oblasti Šanského státu to byly především drogy a čaj. Přestože se KSB od obchodu s opiem oficiálně distancovala, koncem 70. let 20. století již ovládala 80% veškeré produkce barmského opia a pobírala vysoké poplatky za přechod a převoz veškerého zboží a drog v Mekongském regionu (Kramer et al. 2014: 4). Začátkem 80. let 20. století pak barmská vláda nakonec uzavřela s KSB dohodu o příměří, což jí zajistilo klid na východní frontě a možnost soustředit se na boj s demokratickou opozicí v zemi (Nožina 2013: 90).

Příměří s barmskou vládou vytvořilo mimo jiné také příznivé prostředí pro obchodování s drogami v celém regionu ovládaném KSB, čehož se chopili především jeho šanští představitelé. Rozkol mezi Šany a čínskými RG, kteří byli na základě svého maoistického přesvědčení zcela proti jakémukoliv nakládání s drogami, vedl v roce 1989 až k zhroutilí celé strany, která se následně rozpadla na čtyři regionální armády: Novou demokratickou armádu-Kačjinů (NDA-K), Armádu myanmarské národně demokratické aliance (MNDA), Armádu sjednoceného Waoského státu (UWSA) a Armádu národně demokratické aliance (NDAA)⁵ (Lintner 2009: 22). Všechny nově vzniklé skupiny však i nadále pokračovaly v zajišťování svých vlastních hydrokratických zájmů nezávisle na barmské centrální vládě (Nožina 2013: 91). Od roku 1989 pak následně Mekongský region ovládla NDDA zformovaná z přeběhlíků RG a odpadlíků KSB (Lintner 2009: 23). NDAA v současné době vede Lin Mingxian ze svého sídla v Mōng La, odkud ovládá území podél barmsko-čínských hranic až po řeku Mekong. Lin je jednou z nejbohatších a nejvlivnějších postav ve Zlatém trojúhelníku (Lintner 2009:150-151) a je vlastníkem několika kasin v Mekongském regionu, včetně Mōng La a Mōng Ma. Zisk plynoucí z obchodu s drogami a místních kasin Lin investuje do rozvoje infrastrukturních projektů

---

⁵ Většina respondentů nerozlišuje UWSA a NDAA jako dvě samostatné skupiny, nicméně je hromadně označuje je za „členy Wa“ či „členy Mōng La group“ (Rozhovor M06-MY 2018, Rozhovor M08-MY 2018, Rozhovor M10-MY 2018, Rozhovor M11-MY 2018), neboť je místní komunity blíže nerozlišují.

v povodí Mekongu. Město Mōng La a přilehlé okolí se proto jako jedno z prvních postkomunistických území stalo nechvalně známým turistickým centrem bohatých čínských turistů lačnicí po "(i)legální zábavě" a jakýmsi "státem ve státě", kde platí pravidla podvratné hydrokracie.

Kasina v pohraničním městě Mōng La fungovala až do roku 2005, kdy proti nim čínská vláda vojensky zasáhla a přinutila všechna kasina zavřít. Nedlouho poté však podvratná hydrokracie vybudovala nové kasinové komplexy, z nichž značná část byla přesunuta o 15 km hlouběji do barmského vnitrozemí z obavy dalších čínských intervencí (Rozhovor M06-MY 2018). Novinkou oproti situaci po roce 2005 je i to, že kasina přijímají sázky i přes internet díky satelitnímu připojení, které umožňuje spojení mezi pravými hráči sázejícími z Číny a krupiéry dostávající instrukce přes telefon (Rozhovor M07-MY 2018). Situace se rovněž mění v souvislosti s vyhlášením tzv. "bez opiových zón", které řada skupin podvratné hydrokracie v mekongském regionu, včetně NDAA a UWSA (Irrawadi 2017) zavedla ve snaze získat mezinárodní politické uznání a zvýšit podporu rozvoje svého území. Někteří autoři přesto vidí v rozšiřování bezdrogových zón tlak Číny, která se dlouhodobě zasazuje o zastavení produkce a přepravy drog (Litner 2009). Zisky plynoucí z obchodu opia však byly rychle nahrazeny produkcí syntetických drog na bázi amfetaminu, které se stále častěji vyrábí v malých mobilních laboratořích na pomezí hranic s Čínou a Thajskem a za účasti zahraničních expertů (Nožina 2013: 49). Zároveň Linova NDAA stále ovládá severní Mekongský region, kde například vybudovala největší soukromý přístav v myanmarské části povodí Mekongu, skrz který je schopna volně distribuovat zboží ze sousedních zemí, či započala s výstavbou vodní přehrady na řece Nam Loi (Rozhovor M08-MY 2018).

V jižní části Mekongského regionu se barmské vládě, na základě Ústavy z roku 2008, podařilo guerillové skupiny transformovat do tzv. jednotek pohraniční stráže (BGF). Nicméně až do současnosti si tyto transformované skupiny, včetně Lin Mingxianovy ozbrojené skupiny NDAA, i nadále zachovávají značnou míru autonomie a jsou označovány za jedny z hlavních aktérů v rámci obchodování s drogami (Keenan 2008: 34-38) a silných hráčů ovlivňující nejen Mekongský region, ale celé Mekongské povodí. Na výrobě a distribuci drog se totiž podvratná hydrokracie nemusí přímo podílet, ale stačí jí pouze profitovat z pronájmu okupovaného území různým pašeráckým skupinám, gamblerským lordům či kuplířům (Rozhovor M08-MY 2018). Tento argument potvrzují i slova policejního generála Kristina Polananta, který v roce 2010 prohlásil řeku Mekong za „hlavní trasu pašeráků drog“ (Chouvy 2013:17).

5 MEKONGSKÝ MASAKR A ROZVOJ POVODÍ MEKONGU

Dne 5. října 2011 došlo na pomezí Myanmaru, Thajska a Laosu k jedné z nejkrvavějších novodobých potyček mezi myanmarskými piráty patřící skupině

místního drogového lorda Naw Khama a posádkami dvou čínských plavidel – Hua Ping a Yu Xing. Během střetu zahynulo všech 13 lidí z posádky a jejich mrtvá těla byla následně vhozena do řeky. K incidentu se ve stejný den dostaly i thajské policejní hlídky, které na palubě obou lodí našly velké množství metamfetaminu v hodnotě až 3 milionů USD (Hong 2014). Hlavním důvodem útoku však bylo nezaplacení výpalného pro Naw Khamův gang za bezpečný průjezd kolem jeho sídla na ostrově Sam Puu. Naw Kham, coby proslulý drogový lord z Šanského státu a jako bývalý úředník z rebelské ozbrojené skupiny Mong Tai byl jedním z průkopníků obchodu s metamfetaminem, který se stal hlavním zdrojem jeho příjmů. Jeho vedlejší specializací bylo i obchodování se vzácnými druhy zvířat, zbraněmi a lidmi, ke kterým docházelo za tichého souhlasu místních úřadů a policejních složek (Marshall 2012). Přestože jak čínské, laoské, thajské i myanmarské policejní úřady vynaložily značné úsilí k dopadení viníků incidentu, vysoká míra korupce a úplatky pro místní komunity ze strany Naw Khamova gangu přinášely cenný zdroj krytí a nerušeného páchání trestné činnosti. V době své největší slávy čítal Naw Khamův gang přes 400 ozbrojených mužů a žen a jeho majetek dosahoval až 63 milionů USD (Hong 2014).

O tom, že Naw Khamův gang i po Mekongském masakru ovládal část povodí Mekongu, svědčilo i zavraždění třech myanmarských vojáků v prosinci 2011 a četné únosy výletních a jiných přepravních plavidel (Marshall 2012: 2, 5; Xinhua 2013). Díky široké síti informátorů zasahující do policejních, justičních i politických kruhů a podmínce "přivést Naw Khama živého"⁶, se Naw Khamovi a jeho kumpánům dařilo vzdorovat zatčení téměř šest měsíců. Naw Khamův gang se kromě svého sídla na ostrově Sam Puu skrýval především na pomezí myanmarských hranic nedaleko metamfetaminového doupěť ve městě Tachileik⁷. Na popud čínské vlády se proto myanmarská policie začala na místo přímého dopadení více soustředit na zatýkání věrných stoupců Naw Khama v pohraniční oblasti a eliminovat možná místa, kde by se Naw Kham mohl stále ukrývat (Hong 2014). Naw Khamova popularita proto začala strmě klesat a to i přes to, že Naw Khamův gang vehementně investoval do rozvoje silnic, opravy mostů a údržby vesnických staveb pro

---

⁶ Pekingská vláda rovněž vážně zvažovala použití bojových dronů na zneškodnění Nam Khama, ale po zkušenostech amerických vojsk využívající tyto zbraně v oblasti Blízkého východu a potenciálním pošramocení mezinárodní soft-power image mezi sousedními státy od této metody nakonec upustila (Fernquest 2013, Hong 2014).

⁷ Podle několika respondentů (Rozhovor M07-MY 2018, Rozhovor M09-MY 2018, Rozhovor M15-MY 2018, Rozhovor M16-MY 2018) o těchto laboratořích thajská policie ví, avšak nemůže nic dělat, neboť tyto „varny“ nespádají pod její policejní působnost. Přestože je vysoce pravděpodobné, že podobné informace o umístění těchto varen má i myanmarská policie, faktem zůstává, že vazby mezi podvratnou hydrokracií a místními policejními úřady většinu snah o potírání této kriminální činnosti, značně ztěžuje.

místní komunity (Hong 2014) a zároveň sloužil jako protiváha vůči Sjednocené armádě Wa (UWSA) a ozbrojeným skupinám v Môngla (Kramer et al. 2014: 34).

Teprve až 25. dubna 2012 byl Naw Kham společně s několika jeho důstojníky zadržen 10 km od kasina King Romans⁸, vlastněný čínským gamblerským magnátem Zhao Weiem. Laoské policejní úřady ho následně vyslechly a 1. května předaly čínským policejním orgánům, ačkoliv o jeho vydání žádal i Laos a Thajsko (Kramer et al. 2014: 34). Během soudního řízení byl Naw Kham společně s pěti dalšími důstojníky odsouzen k smrti. Čína tímto způsobem chtěla vyslat vzkaz, že organizovaný zločin v povodí Mekongu, který bude ohrožovat dobré sousedské vztahy a vzájemný obchod mezi státy bude tvrdě potrestán (Perlez and Feng 2013), a že čínská jurisdikce "nezná hranic". Podvratná hydrokracie přesto zůstává i nadále silným hráčem ovládající povodí Mekongu a uměle přizivuje pocit jiných hydrokratických reprezentací, že "spravedlnosti bylo učiněno za dost". Přestože právě Mekongský masakr odstartoval spontánní solidaritu mezi ripariárními zeměmi společně bojovat proti podvratné hydrokracii a jejich ilegálním zdrojů obživy, faktem zůstává, že současná situace není zdaleka takový úspěch, jak by se na první pohled mohlo zdát (Kramer et al. 2014: 34). Pokles heroinu a opia totiž vystřídaly nové syntetické drogy, zejména metamfetamin, který je možné vyrábět s menšími pořizovacími náklady, vyšší mírou utajení a snazší obnovou výroby v případě zničení drogových laboratoří.

Hon na Naw Khamův gang ukázal několik věcí. Za prvé, rozvoj drog nemá být podle thajské a čínské hydrokracie považován za ekonomickou alternativu, ale naopak za hospodářskou zhoubu ohrožující fungování státu (Kramer 2016). Za druhé, otevřený a vehementně medializovaný soudní proces s Naw Khamem sloužil k zastrašení podvratné hydrokracie a zároveň jako symbolický důkaz, že stabilní rozvoj povodí Mekongu je stěžejní hydrokratickou misí, které musí být dosaženo. Za třetí, smrt Naw Khama nijak neohrozilo silné vazby mezi podvratnou hydrokracií a jinými hydrokratickými reprezentacemi a "bolestivá pravda" o situaci v Mekongském regionu proto vyzněla zcela do ztracena a bez dalšího prošetření policejních orgánů (Kramer et al. 2014: 34).

6 ASIA WORLD COMPANY A ROZVOJ VODNÍCH ELEKTRÁREN

AWC je velkým ekonomickým konglomerátem se širokým záběrem obchodních aktivit založeným v 1992 kokangsko-čínským drogovým lordem Lo Hsing Hanem. AWC tvoří šest kontraktorů, kteří se v minulosti podíleli na výstavbě celé řady infrastrukturních projektů po celém Myanmaru, včetně letiště Naypyitaw, vodního přístavu v Rangúnu a Kyaukpyu, čínsko-myanmarských přeshraničních ropovodů a několika vodních elektráren. Od roku 1996 pak dále rozvíjí své obchodní aktivity

---

⁸ Naw Khamův gang přepadal zejména lodě kolem King Romans a následně žádal výkupné za rukojmí, které opakovaně zaplatil Zhao Wei (Marshall 2012).

prostřednictvím dceřiných společností v Singapuru, které po dlouhou dobu provozoval Lo ův syn Tun Myint Naing se svou manželkou Ng Song Hong (známá také jako Cecilia Ng) (Min and Kudo 2014: 147-148). Toto spojení pak následně posílilo vazby mezi vojenskou juntou, AWC a singapurskými investory, a dále napomohlo k většímu využití financí na zahraničních trzích. K jedné z nejvýznamnějších obchodních akvizic mezi Čínou a Myanmarem přitom došlo v souvislosti s výstavbou vodní elektrárny Myitsone s kapacitou 6000 MW, která ve své době patřila k největším čínským zahraničním zakázkám (Motta and Matthews 2017). V roce 2011 byl však projekt pozastaven kvůli nepokojům lokálních komunit v Kačjinském státě, které se obávaly potenciálních dopadů na životní prostředí a rostoucí závislosti na čínských SOEs (srovnej Kuenzer et al. 2012). Výstavbu projektu Myitsone, který byl budovaný ve spolupráci s China Power Investment (CPI), AWC a dalších subkontraktorů na 50 let (CD 2011a), však už ve svých počátcích doprovázely střety mezi Kačjinskou organizací pro nezávislost (KIO), myanmarskou armádou a místními dělníky. KIO se totiž obávala, že myanmarská vláda chce prostřednictvím přesídlení místních komunit v místě výstavby získat větší kontrolu nad kačjinskými vojáky (IR 2011).

Protestní bouře lokálních komunit a nátlak podvrtné hydrokracie pak následně vyústilo k pozastavení projektu, do kterého bylo mezi lety 2001 až 2011 proinvestováno 3,6 miliardy USD (Sun 2013: 274). Podle některých zdrojů ale investice do vodní elektrárny Myitsone v březnu roku 2010 přesáhly 8,1 miliardy USD, z nichž většina byla spjatá právě s AWC (Moe 2011). Vzniklé finanční ztráty se proto přirozeně odrazily i na ochotě čínské hydrokracie investovat do rozvoje myanmarské vodní energetiky, zejména na řece Irrawadí a Salween. Ačkoliv hydrokratické reprezentace obou zemí opakovaně veřejnost ujistili, že pozastavení vodní elektrárny Myitsone nijak neohrozí dosavadní ekonomické vztahy, tak se podíl čínských zahraničních investic propadl z tehdejších 7,5 miliardy USD (2011) na 407 milionů USD (2012/2013) (Sun 2013: 1). Hledání „*vhodného řešení pro vodní elektrárnu Myitsone*“ (Xinhua 2016e) se proto stalo hlavním tématem myanmarské hydrokracie z obavy, že by oddalování řešení mohlo „*zničit [již tak křehké] přátelství obou zemí*“ (Xinhua 2016f). Do debat o restartování projektu Myitsone mezi myanmarskou a čínskou hydrokracií, se však prokazatelně zapojuje i podvrtná hydrokracie, zejména ze strany AWC. Tun Myint Naing totiž v minulosti několikrát fungoval jako neoficiální vyjednavatel mezi oběma zeměmi a také napomáhal urovnat spory i mezi vojáky KIO a dalších guerillových skupin jako jeho otec, který v minulosti opakovaně sehrál roli při stabilizaci pohraničních oblastí (Moe 2011, Fawthrop 2013).

Tunovo impérium rovněž posilovalo i po roce 2008, kdy na Myanmar a AWC byly uvaleny ekonomické sankce. Ty však velmi málo ovlivnily Tunův politický vliv v Myanmaru, neboť jeho hlavní zdroj příjmů pochází z prodeje drog a jiných skrytých obchodů na území Myanmaru (The Irrawady 2000). AWC se rovněž udrželo i díky

svým dceřiným společností v Singapuru a uvolňování sankčních mechanismů ze strany USA (Dinmore et al. 2016). Sankce totiž především cílily na vybrané skupiny podvratné hydrokracie, včetně AWC, které by mohly ohrozit přechod Myanmaru k demokracii. V současnosti je však osud vodního projektu Myitsone nejistý nikoliv o tom, zdali, ale kdy bude stavba znovu pokračovat. Mezitím se však do popředí kritiky velkých vodních projektů, v nichž je zapojená AWC, dostává i vodní elektrárna Tasang s předpokládanou hydroenergetickou kapacitou 7.000 MW (CTGGC 2013), kde lze obdobně očekávat rostoucí míru protestů ze strany lokálních komunit. Zajímavé je, že právě výstavba velkých vodních děl jako Tasang jsou primárně iniciovaná ze strany myanmarské hydrokracie jednak jako prostředek k posílení hospodářství, ale zároveň jako nástroj jak získat kontrolu nad těmito územími, v nichž nominálně vládne podvratná hydrokracie. Jinak řečeno, zatímco AWC plní vůli myanmarské hydrokracie budovat velká i malá vodní díla v pohraničních oblastech za "tučný obnos peněz ze státní pokladny", AWC tím zároveň dokáže udržovat politické napětí v pohraničních oblastech, kde snahy o důslednější rozvoj vodních zdrojů ze strany centrální vlády mohou vést k další vlně militarizace místních skupin, které si nepřejí být přemístěny anebo více kontrolovány (Yee 2018).

7 ZÁVĚR

Článek ukázal, že podvratná hydrokracie v oblasti Zlatého trojúhelníku je nedílnou součástí vodního vládnutí a aktérem, který dokáže výrazně ovlivnit rozvoj vodních zdrojů. Jejich zapojením však může souvstažně docházet k podryvání státního režimu a omezování schopnosti naplňování hydrokratických misí. Přestože role podvratné hydrokracie na rozvoj vodních zdrojů může navenek působit kontroverzně, v mnoha ohledech podvratná hydrokracie vykazuje shodné prvky s jinými hydrokratickými reprezentacemi. Hydrokratické zájmy podvratné hydrokracie jsou totiž často slučitelné se zájmy jiných hydrokratických reprezentací, pakliže přímo nekolidují se zajišťováním hydrokratických misí. Podvratná hydrokracie navíc často z peněz ze svých ilegálních aktivit dokáže financovat jak rozvoj infrastruktury v říčních povodích, tak kompenzovat případná příkoří a nepříjemnosti pro místní komunity. Podvratná hydrokracie v oblasti Zlatého trojúhelníku je navíc dlouhodobě považována za nedílnou součást místní kultury a politickým hráčem, který rozhoduje o tempu a rozsahu rozvoje vodních zdrojů.

Naše hypotézy se zakládají na dvou případových studiích, kde podvratná hydrokracie tvoří pomyslného "strůjce, ale zároveň i škůdce" rozvoje vodních zdrojů v oblasti Zlatého trojúhelníku. V první z nich jsme se zabývali vlivem Naw Khamova gangu na rozvoj řeky Mekong, kde v roce 2011 došlo ke krvavému přepadení dvou čínských lodí. Přestože i před rokem 2011 docházelo v této oblasti na pomezí myanmarsko-laosko-thajských hranic k pravidelným útokům na přepravní lodě

a turistická plavidla, teprve až krvavé vyřizování účtů mezi Naw Khamovým gangem a "neplatiči výpalného" podnítilo důslednější kontrolu říčního toku v mezinárodním měřítku. Ohrožení bezpečnosti vodní dopravy a potenciálního narušení obchodních vztahů se sousedními státy proto nezachránily ani četné úplatky politických činitelů z tamějších kasin, neboť Naw Khamův gang přímo ohrozil zajišťování dvou významných hydrokratických misí. Ke snížení tolerance s aktivitami podvrtné hydrokracie v oblasti Zlatého trojúhelníku také přispělo zřízení společných vojenských patrol měsíc po incidentu, ale i Xi Jinpingova kampaň potírající korupci ve státní sféře z roku 2012, která se zdaleka nedotýká pouze Číny (West 2018: 269, Kinna 2016). Přestože byl nakonec Naw Khamův gang po šesti měsících dopaden a tvrdě potrestán, podobných gangů ovládající povodí Mekongu je mnohem více (Marshall 2012; Rozhovor M09-MY).

Dále, soudní řízení spíše než na odhalení vazeb mezi podvrtnou hydrokracií a vrcholnými hydrokratickými členy a volání po spravedlnosti, poukázalo na slabost hydrokratických reprezentací se nechat ovlivnit hydrokratickými zájmy podvrtné hydrokracie. Naw Khamovu gangu se totiž dařilo utíkat před rukou zákona zejména díky informacím od policejních a justičních složek, politických činitelů, ale i místních občanů. Rozvoj povodí Mekongu je tak proto i po vyšetření Mekongského masakru i nadále v rukou podvrtné hydrokracie, která zaplnila místo po Naw Khamovu gangu, ale která neohrožuje zajišťování hydrokratických misí ripariálních zemí Mekongu. V povodí Mekongu se však stále častěji lze setkat s rozvojem kasin a drogových laboratoří, které tvoří hlavní příjem podvrtné hydrokracie a citelné ekonomické přilepšení pro místní komunity, včetně lokální hydrokracie. Ačkoliv opiových polí v oblasti Zlatého trojúhelníku v posledních letech postupně ubývá, hlavním důvodem není větší efektivnost společných námořních patrol pod hlavičkou čínské organizace pro Lancangsko-Mekongskou spolupráci (LCM), ale především transformace drogového průmyslu na syntetické drogy.

Obdobnou vysokou míru provázanosti mezi podvrtnou hydrokracií a jinými hydrokratickými reprezentacemi lze pozorovat i v souvislosti s aktivitami AWC. Konglomerát AWC je jedním z nejvýznamnějších společností, které se zapojují do infrastrukturního rozvoje Myanmaru, ale zároveň jednou z nejkontroverznějších s ohledem na obchod s drogami a singapurskými dceřinými společnostmi, přes které AWC dokázala odolávat ekonomickým sankcím uvaleným na Myanmar od roku 2008. AWC se tak do vodního vládnutí zapojovala skrze výstavbu vodních elektráren, které byly navíc oficiálně "požehnány" myanmarskými úřady. Lo Hsing Hanova rodina se ale v minulosti do společné správy vodních zdrojů rovněž zapsala jako neoficiální moderátor mezi ripariálními zeměmi Mekongu a jako zkušený vyjednaváč s jinými skupinami podvrtné hydrokracie. Doposud totiž platí, že výstavbu velkých vodních projektů doprovází strach z důslednější kontroly centrální vlády nad územím

okupovaným různými guerillovými skupinami. Jak rozestavěná vodní elektrárna Myitstone, tak Tasang však vykazují podobný scénář, v němž AWC přispívá k naplňování hydrokratické mise v podobě rozvoje myanmarské vodní energetiky, ale na straně druhé zvyšuje toleranci k Tun Myint Naingově vedlejším příjmům z prodeje drog a kasin, což citelně podryvá důvěryhodnost myanmarské hydrokracie. Toleranci k páchání kriminální činnosti lze pak souhrnně interpretovat jako "nepřímé delegování" pravomocí hydrokracie na podvratnou hydrokracii, která je více než schopná spravovat a rozvíjet vodní zdroje v oblasti Zlatého trojúhelníku.

Daně z příjmů z legální a (i)legální činnosti AWC však přináší citelnou finanční injekci pro myanmarský rozpočet, z něhož se dále financuje rozvoj nových vodních projektů. V obou případech však hydrokracie tvoří jakýsi "stát ve státě" | a hybridního aktéra schopného výrazně působit na vodní vládnutí v oblasti Zlatého trojúhelníku. Hlavní nevýhodou podvratné hydrokracie však i nadále zůstává vázanost na kriminální činnost, která může přispívat k politickému (AWC) i bezpečnostnímu rozvratu okolních zemí (Naw Khamův gang). Bohužel, hydrokratické zájmy podvratné hydrokracie jsou často slučitelné se zájmy lokálních hydrokratických reprezentací, jejichž "srdce a myslí" mohou být vykoupeny za podíl na zisku z kriminální činnosti podvratné hydrokracie. Pokud by však podvratná hydrokracie narušovala zajišťování hydrokratických misí (viz. Naw Khamův gang) či zemi kvůli své činnosti uvrhla do politicko-ekonomické izolace bez nároku na případnou kompenzaci (viz. AWC), tak by hydrokratické reprezentace zdaleka tak vehementně netolerovali podvratnou hydrokracii. Až do současnosti proto podvratná hydrokracie investuje své peníze z drog do jiných legálních odvětví, které „*rapidně ekonomicky i politicky formují oblast Zlatého trojúhelníku*“ (Sims 2017: 697). Rozvoj kasin a jiné specifické infrastruktury s sebou sice přináší nová pracovní místa, investiční pobídky a rozvoj turismu v Mekongském regionu, ale na straně druhé prohlubuje asymetrii uvnitř vodního vládnutí, v níž je nikoliv hydrokracie, ale především podvratná hydrokracie jedním z hlavních hybatelů rozvoje povodí Mekongu.

POUŽITÁ LITERATURA:

1. AHMED, I. – LITON, S. (2018): Yaba invasion – 1: Hostage to Myanmar. [Online.] In: *The Daily Star*, 2018. [Citované 12.5.2018.]. Dostupné na internetu: <<https://www.thedailystar.net/frontpage/hostage-myanmar-1575205>>.
2. BOOTH, M. (1997): *Opium A History*. London: Simon & Schuster. 381 s. ISBN 0-671-85306-6.
3. BURNETTE, R. (2009): Micro-Hydro in Myanmar and Thailand. In: *ECHO Development Notes*, 2009, Iss. 3, Regional Supplement, s. 1-5.

4. CECH, T. (2010): *Principles of Water Resources. History, Development, Management and Policy*. Third Edition. New York: Wiley. 546 s. ISBN 978-0-470-13631-7.
5. DINMORE, G. – GILMORE, S. – LWIN, E., E., T. (2016): US extends sanctions, further targets Asia World. [Online.] In: *Myanmar Times*, 2016. [Citované 17.5.2016.]. Dostupné na internetu: <<https://www.mmtimes.com/national-news/20351-us-extends-sanctions-further-targets-asia-world.html>>.
6. FALCO, M. (2003): *Burma: Time for Change*. New York: Council of Foreign Relations. Report of an Independent Task Force. 62 s.
7. FAWTHROP, T. (2013): The Godfather of the Golden Triangle: Lo Hsing Han, Obituary. In: *East by Southeast*, 2013. [Citované 12.11.2013.]. Dostupné na internetu: <<http://www.eastbysoutheast.com/godfather-golden-triangle-lo-hsing-han-obituary/>>.
8. FERNQUEST, J. (2013): China drone strike plans on Shan drug lord. [Online.] In: *Bangkok Post*, 2013. [Citované 20.2.2013.]. Dostupné na internetu: <<https://www.bangkokpost.com/learning/learning-news/336905/china-drone-strike-plans-on-shan-drug-lord>>.
9. FULLER, T. (2013): Lo Hsing Han, Myanmar Drug Kingpin, Dies at 80. [Online.] In: *The New York Times*, 2013. [Citované 8.6.2013.]. Dostupné na internetu: <<https://www.nytimes.com/2013/07/09/world/asia/lo-hsing-han-wealthy-trafficker-from-myanmar-dies-at-80.html>>.
10. FULLER, T. (2015): Profit of Drug Trade Drive Economic Boom in Myanmar. [Online.] In: *The New York Times*, 2015. [Citované 5.6.2015.]. Dostupné na internetu: <<https://www.nytimes.com/2015/06/06/world/asia/profits-from-illicit-drug-trade-at-root-of-myanmars-boom.html>>.
11. HAEFNER, A. (2016): *Negotiating for Water Resources. Bridging Transboundary River Basins*. Oxon: Routledge. 200 s. ISBN 978-1-138-66632-0.
12. HONG, B. (2014): How China Used Drones to Capture a Notorious Burmese Drug Lord. [Online.] In: *The Daily Beast*, 2017. [Citované 17.4.2017.]. Dostupné na internetu: <<https://www.thedailybeast.com/how-china-used-drones-to-capture-a-notorious-burmese-drug-lord>>.
13. CHAIMON, CH. (2016): Vietnam and Cambodia Invited to Join The Safe Mekong Anti-Drug Operation. [Online.] In: *Chiang Rai Times*, 2016. [Citované 24.9.2016.]. Dostupné na internetu: <<https://www.chiangraitimes.com/vietnam-and-cambodia-invited-to-join-the-safe-mekong-anti-drug-operation.html>>.

14. CHALK, P. (2000): Southeast Asia and the Golden Triangle's heroin trade: Threat and response. In: *Studies in Conflict & Terrorism*, 2000, Vol. 23, s. 89-106.
15. CHAROENWONG, K. (2004): The Evacuation of the Nationalist Chinese (Kuomintang / KMT) Troops in Northern Thailand from the 1950s to Today. In: *Asian Cultural Studies*, 2004, Vol. 30. s. 159-175.
16. CHINA THREE GORGES (GROUP) CORPORATION (CTGGC) (2013): Upper Thanlwin (Mong Ton) Hydropower Project. [Online.] In: *CTGGC*, 2013. [Citované 4.6.2018]. Dostupné na internetu: <<http://www.mongtonhydro.com/eportal/ui?pageId=132108>>.
17. CHOUVY, P. (2010): *Opium: uncovering the politics of the poppy*. Cambridge: Harvard University Press. 256 s. ISBN 978-0-674-05134.
18. CHOUVY, P. (2013): *Drug trafficking in and out of the Golden Triangle*. An Atlas of Trafficking in Southeast Asia. The Illegal Trade in Arms, Drugs, People, Counterfeit Goods and Natural Resources in Mainland. London: Tauris. 1-32 s.
19. INTERNATIONAL RIVERS (IR) (2011): The Myitsone Dam on the Irrawaddy River: A Briefing. [Online.]. In: *International Rivers*, 2011 [Citované 28.9.2011.]. Dostupné na internetu: <<https://www.internationalrivers.org/resources/the-myitsone-dam-on-the-irrawaddy-river-a-briefing-3931>>.
20. IVES, M. (2017): A Chinese-Backed Dam Project Leaves Myanmar in a Bind. In: *The New York Times*, 2017. [Citované 31.3.2017.]. Dostupné na internetu: <<https://www.nytimes.com/2017/03/31/world/asia/myanmar-china-myitsone-dam-project.html>>.
21. JELSMA, M. – KRAMER, T. – VERVEST, P. (2005): *Trouble in the triangle: opium and conflict in Burma*. Chiang Mai: Silkworm Books. 231 s. ISBN 974-9575-89-x.
22. KINNA, R. (2016): An alternative past/future for Mekong River dams under the UN Watercourses Convention: Part 1. [Online.] In: *East by Southeast*, 2016. [Citované 30.4.2016.]. Dostupné na internetu: <<http://www.eastbysoutheast.com/gms/>>.
23. KRAMER, T. – JENSEMA, E. – JELSMA, M. – BLICKMAN, T. (2014): *Bouncing Back – Relapse in the Golden Triangle*. Amsterdam: The Transnational Institute, Drug & Democracy Programme. 113 s.
24. KRAMER, T. (2009): *Burma: Neither War Nor Peace*. Amsterdam: Transnational Institute. 40 s.
25. KRAMER, T. (2016): *The Current State of Counternarcotics Policy and Drug Reform Debates in Myanmar*. Washington: Brookings Institution, Foreign Policy Paper. 14 s.

26. KUENZER, C. – CAMPBELL, I. – ROCH, M. – LEINENKUGEL, P. – TUAN, V. – T., DECH, S. (2012): Understanding the impact of hydropower developments in the context of upstream-downstream relations in the Mekong river basin. In: *Sustainable Science*, 2012, Vol. 8, No. 4. s. 565-584.
27. LINTNER, B. – BLACK, M. (2009): Merchants of Madness: the methamphetamine explosion in the Golden Triangle. Chiang Mai: Silkworm Books. 180 s. ISBN 978-974-9511-59-6.
28. LINTNER, B. (1990): The Rise and Fall of the Communism Party of Burma (CPB). Cornell: Cornell University Press, South East Asia Program Publications. 124 s. ISBN: 978-0877271239.
29. MARSHALL, A. (2012): Special Report: In Mekong, Chinese murders and bloody diplomacy. [Online.] In: *Reuters*, 2012. [Citované 27.1.2012.]. Dostupné na internetu: <<https://www.reuters.com/article/us-special-report-mekong/special-report-in-mekong-chinese-murders-and-bloody-diplomacy-idUSTRE80Q00G20120127>>.
30. MATTHEWS, N. – GEHEB, K. (2015): Hydropower Development in the Mekong Region: Political, socio-economic and environmental perspectives. New York: Routledge. 201 s. ISBN 978-0-415-71913-1.
31. MCCOY, A., W. (2003): The politics of heroin: CIA complicity in the global drug trade: Afghanistan, Southeast Asia, Central America, Colombia. Chicago: Lawrence Hill Books. 710 s. ISBN 978-1-55652-483-7.
32. MEKONG RIVER COMMISSION (MRC) (2010): *State of the Basin Report 2010*. Vientiane: Mekong River Commission. 231 s. ISBN 978-993-2080-57-1.
33. MIN, A. – KUDO, T. (2014): Business Conglomerates in the Context of Myanmar's Economic Reform. In: Lim, Hank, Yasahiro, Yamada (eds.): *Myanmar's Integration in the Global Economy: Outlook and Opportunities*. Bangkok: Bangkok Research Center. 138-173 s.
34. MIRUMACHI, N. (2015): *Transboundary Water Politics in the Developing World*. New York: Routledge. 190 s. ISBN 978-0-415-81295-5.
35. MOE, W. (2011): Steven Law's Rising Empire. [Online.] In: *The Irrawaddy*, 2011. [Citované 22.6.2011.]. Dostupné na internetu: <http://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=21748>.
36. MOLLE, F. – MOLLINGA, P. – WESTER, P. (2009): Hydraulic Bureaucracies and the Hydraulic Mission: Flows of Water, Flows of Power. In: *Water Alternatives*, 2009, Vol. 2, Iss. 3, s. 328-349.
37. MOTTA, S. – MATTHEWS, N. (2017): Rewards and risks of Chinese hydropower in the Mekong River Basin (GMS). In: Siciliano, Giuseppina – Urban, Franke (eds.): *Chinese hydropower development in Africa and Asia*.

Challenges and Opportunities for Sustainable Global Dam-Building. New York: Routledge. Chapter 2.

38. NAING, S., Y. (2013): Drug Trade a 'Significant Threat' to Region: Mekong Nations. In: *The Irrawaddy*, 2013. [Citované 10.5.2013.]. Dostupné na internetu: <<http://www.irrawaddy.com/burma/drug-trade-a-significant-threat-to-region-mekong-nations.html>>.
39. NOŽINA, M. (2013): *Barma: etnický problém, válka a boj za demokracii*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů. 252 s. ISBN 978-80-87558-08-9.
40. PERLEZ, J. – FENG, B. (2013): Beijing Flaunts Cross-Border Clout in Search for Drug Lord. [Online.] In: *The New York Times*, 2013. [Citované 4.4.2013.]. Dostupné na internetu: <<https://www.nytimes.com/2013/04/05/world/asia/chinas-manhunt-shows-sway-in-southeast-asia.html>>.
41. PRIYANDITA, G. – WIJAYA, T. (2018): Winning hearts on China's Belt and Road. [Online.] In: *The Diplomat*, 2018. [Citované 4.5.2018.]. Dostupné na internetu: <<https://thediplomat.com/2018/05/winning-hearts-on-chinas-belt-and-road/>>.
42. SAFE MEKONG COOPERATION CENTRE (SMCC) (2018): Report of daily events. GIS maps. [Online.] In: NCCD, 2018. [Citované 6.6.2018.]. Dostupné na internetu: <https://nccdor.nccd.go.th/news_model/gis/index_mekong.php>.
43. SHELLEY, L., I. (2014): *Dirty Entanglements: Corruption, Crime, and Terrorism*. New York: Cambridge University Press. 386 s. ISBN 978-1-107-68930-5.
44. SHIN, A. (2016): Power Sector: Lofty goals, missed targets. [Online.] In: *Myanmar Times*, 2013. [Citované 1.4.2016.]. Dostupné na internetu: <<https://www.mmmtimes.com/business/19790-power-sector-lofty-goals-missed-targets.html>>.
45. SIMS, K. (2017): Gambling on the Future: Casino Enclaves, Development, and Poverty Alleviation in Laos. In: *Pacific Affairs*, Vol. 90, No. 4, December 2017. s. 675-699.
46. SUN, Y. (2013): Chinese Investment in Myanmar. What Liew Ahead?. In: *Stimson Books and Reports*, Issue Brief No. 1, 2013. 12 s.
47. SUN, Y. (2017): China and Myanmar's Peace Process. In: *USIP Special Paper*, No. 401, March 2017. 15 s.
48. THE IRRAWADI (2017): Wa Declare Poppy-Free Zone. [Online.] In: *The Irrawadi*, 2017. [Citované 27.6.2017.]. Dostupné na internetu: <<https://www.irrawaddy.com/news/burma/wa-declare-poppy-free-zone.html>>.
49. THE IRRAWADY (2000): Burmese Tycoons Part I. [Online.] In: *The Irrawady*, Vol. 8, No. 6, 2000. [Citované 1.6.2000.]. Dostupné na internetu: <http://www2.irrawaddy.com/article.php?art_id=1923&page=3>.

50. UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME (UNDP) (1997a): *Governance for Sustainable Human Development*. New York: United Nations Development Programme, UNDP Policy Document. 40 s. ISBN 9789211260618.
51. UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME (UNDP) (1997b): *Corruption and Good Governance*. New York: UNDP, Discussion paper No. 3. 138 s.
52. UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME (UNDP) (2018): *Water Governance*. [Online.] In: *Water Governance*, 2018. [Citované 4.6.2018.]. Dostupné na internetu: <<http://watergovernance.org/water-governance/>>.
53. WARNER, J. F. – JOHNSON, C. (2007): 'Virtual Water' – Real People: Useful Concept or Prescriptive Tool?. In: *Water International*, 2007, Vol. 32, No. 1. pp. 63-77. ISSN 0250-8060.
54. WEST, J. (2018): *Combating Asia's Economic Crime*. Singapore: Palgrave, Asia Century on a Knife-edge. s. 247-274.
55. XINHUA (2013): Mekong River murders to be executed. [Online.] In: *Xinhua*, 2013. [Citované 28.2.2013.]. Dostupné na internetu: <http://usa.chinadaily.com.cn/china/2013-02/28/content_16262550.htm>.
56. XINHUA (2016b): Myanmar to consider becoming full member of Mekong River Commission: president. [Online.] In: *Xinhua*, 2016. [Citované 26.10.2016.]. Dostupné na internetu: <http://news.xinhuanet.com/english/2016-10/26/c_135782885.htm>.
57. XINHUA (2016c): Mekong countries to strengthen law enforcement cooperation. In: *Xinhua*, 2016. [Citované 27.12.2016.]. Dostupné na internetu: <http://news.xinhuanet.com/english/2016-12/27/c_135936757_3.htm>.
58. Xinhua (2016e): China, Myanmar agree to solve suspended dam issue. [Online.]. In: *Xinhua*, 2016 [Citované 19.8. 2016]. Dostupné na internetu: <http://news.xinhuanet.com/english/2016-08/19/c_135612323.htm>.
59. Xinhua (2016f): Myanmar official urges to resolve China-Myanmar dam project issue. [Online.]. In: *Xinhua*, 2016 [Citované 3.6. 2016]. Dostupné na internetu: <http://news.xinhuanet.com/english/2016-06/03/c_135410809.htm>.
60. YASUDA, Y. (2015): *Rules, Normas and NGO Advocacy Strategies. Hydropower Development on the Mekong River*. Oxon: Routledge. 250 s. ISBN 978-1138920293.
61. YEE, T., H. (2018): Work on Myanmar dam goes on under heavy guard. [Online.] In: *Straits Times*, 2018. [Citované 7.5.2018.]. Dostupné na internetu: <<https://www.straitstimes.com/asia/se-asia/work-on-myanmar-dam-goes-on-under-heavy-guard>>.

SEZNAM ROZHOVORŮ:

<i>Rozhovory Čína, Xishuangbanna, Yunnan</i>			<i>Rozhovory Myanmar, Šanský stát</i>		
<i>Číslo</i>	<i>Kódový název</i>	<i>Typ respondenta</i>	<i>Číslo</i>	<i>Kódový název</i>	<i>Typ respondenta</i>
1.	M01-CH	Rybář	1.	W01-MY	Univerzitní profesor na MU
2.	M02-CH	Rybář	2.	M02-MY	Univerzitní profesor na MU
3.	M03-CH	Farmář	3.	M03-MY	Farmář
4.	M04-CH	Farmář	4.	W04-MY	Farmář
5.	W01-CH	Farmář	5.	M05-MY	Farmář
6.	W02-CH	Farmář	6.	M06-MY	Výzkumník, novinář
7.	W03-CH	Farmář	7.	M07-MY	Obchodník - doprava
8.	W04-CH	Farmář	8.	M08-MY	Drogový pašerák
9.	M05-CH	Člen AP	9.	M09-MY	Člen Armády Šanského státu - Jih
10.	W04-CH	Obchodník - pohostinství	10.	M10-MY	Člen Armády Šanského státu - Jih
11.	W05-CH	Obchodník - pohostinství	11.	M11-MY	Člen Armády Šanského státu - Jih
12.	W06-CH	Farmář	12.	M13-MY	Příslušník imigrační policie
13.	W07-CH	Farmář	13.	W05-MY	Obchodník - pohostinství
14.	M06-CH	Farmář	14.	W06-MY	Obchodník - pohostinství
15.	W08-CH	Obchodník - doprava	15.	M14-MY	Obchodník - doprava
16.	M07-CH	Člen HL	16.	M15-MY	Příslušník NDAA
17.	W09-CH	Obchodník - pohostinství	17.	M16-MY	Příslušník NDAA
18.	W10-CH	Obchodník - doprava	18.	W07-MY	Farmář
19.	M08-CH	Obchodník - turismus	19.	W08-MY	Farmář
20.	W11-CH	Obchodník - turismus	20.	M17-MY	Člen Královské thajské armády
21.	M09-CH	Obchodník, Farmář	21.	M18-MY	Člen Královské thajské armády
22.	M10-CH	Farmář, bývalý pašerák	22.	W09-MY	Obchodník - pohostinství
23.	W12-CH	Obchodník - turismus	23.	M19-MY	Obchodník - doprava
24.	M11-CH	Člen AP	24.	W10-MY	Farmář
25.	M12-CH	Člen HL	25.	W11-MY	Farmář
26.	M13-CH	Obchodník, Farmář	Legenda: AP (Agriculture Power), HL (Hydrolancang), WRD (oddělení pro správu vodních zdrojů), MU (Mandalajská univerzita), NDAA (Armáda národně demokratické aliance)		
27.	M14-CH	Farmář			
28.	M15-CH	Farmář, rybář			
29.	M16-CH	Obchodník - pohostinství			
30.	W13-CH	Člen WRD			